Zdanie złożone współrzędnie

1. Podkreśl zdania złożone, w których żadne ze zdań składowych nie określa drugiego.

Ponieważ wiatr rozgonił chmury, na niebie ukazały się gwiazdy.

Wiatr rozgonił chmury i na niebie ukazały się gwiazdy.

Zajrzałem do internetu, żeby sprawdzić prognozę pogody.

Zajrzałem do internetu, sprawdziłem prognozę pogody.

Dostałem książkę, która mnie nie zainteresowała.

Dostałem książkę, ale nie zainteresowała mnie.

Zdanie złożone współrzędnie to zdanie złożone, w którym żadne ze zdań składowych nie określa drugiego. W zdaniu złożonym współrzędnie zdania składowe nazywamy **zdaniami współrzędnymi.**

Ochłodziło się, zmarzłem.
Obrałem gruszkę i pokroiłem ją na kawałki.

2. W podanym szeregu skreśl kolejne litery ze słowa *współrzędnie*. Pozostałe litery utworzą dwa zdania współrzędnie złożone. Odczytaj je i zapisz.

W O G L Ą D A S M Y F I L M P Y A L B Ó O C Z Y Ł T A M Y
K R O M I K S Z Y Ę W A L C D Z Y M Y I N W Y G R I Y W A E M Y

.....

.....

.....

3. Odgadnij przysłowia na podstawie rysunków. Zapisz je w postaci zdań złożonych współrzędnie. Oddziel zdania składowe przecinkiem.

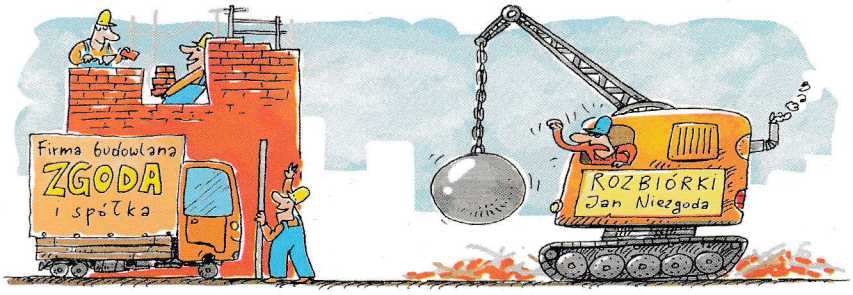

.....

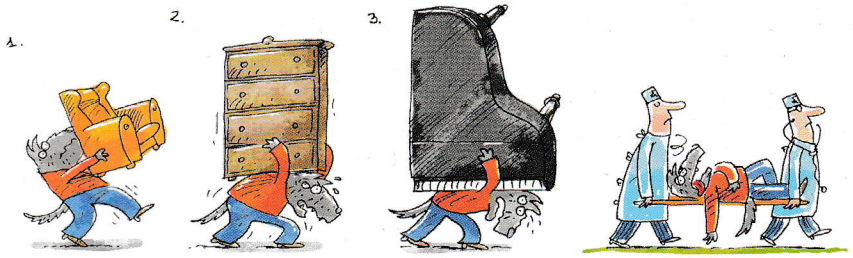

.....

4. Rozpoznaj zdania współrzędnie złożone – tylko one zawierają prawdziwe informacje. Skreśl pozostałe zdania i przeczytaj tekst.

WIELORYBY

Są to najokazalsze wodne drapieżniki. Zamieszkują oceany, ale nie są rybami. Nie mają skrzeli, toteż co jakiś czas wynurzają się na powierzchnię wody. Potrafią nurkować na głębokość 500 metrów i mogą pozostawać pod wodą aż do 2 godzin. Najokazalsze osobniki mają ponad 30 metrów długości i ważą prawie 200 ton. Stanowią zagrożenie dla rekinów i orek, ponieważ są wyjątkowo agresywne. Dzięki echolokacji znajdują pożywienie oraz orientują się w przestrzeni. Ich paszcza pomieściłaby ciężarówkę, ale przez niewielki przełyk przedostanie się co najwyżej piłka plażowa. Łączą się w stada, żeby wspólnie polować. W groźnie wyglądającym, ogromnym pysku nie znajdziecie zębów, natomiast zauważyć można zwisające fiszbiny. Woda swobodnie przepływa między nimi, a plankton się na nich osadza.

W zdaniu złożonym współrzędnie:

- **oddzielamy przecinkiem** zdania składowe, które:
  – nie są połączone spójnikiem
  – połączone są następującymi spójnikami:

a ale jednak lecz zatem toteż więc czyli

- **nie oddzielamy przecinkiem** zdań składowych, które połączone są spójnikami:

i oraz lub albo bądź czy ani ni

5. W podanych zdaniach złożonych współrzędnie brakuje trzech przecinków. Postaw je w odpowiednich miejscach.

Dorośli nie przepadają za deszczową pogodą ale dzieci potrafią się nią cieszyć. Podczas deszczu na podwórzu pojawiają się deszczowe oceany ulicami płyną rwące potoki. Dzieci z radością wybiegają wtedy z domów i zabierają się do pracy. Tworzą skomplikowane błotne budowle albo planują dalekie morskie wyprawy. Budują tamy i kanały lub wypływają w wyobraźni wielką flotyllą na wzburzone morze. Dzieci kochają takie deszczowe przygody lecz rodzice nie podzielają ich entuzjazmu.

6. Dopisz w dymkach brakujące zdania składowe. Zastosuj w nich podane spójniki.